

СТРАТЕГІЧНІ ВІДПОВІДІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ АВІАКОМПАНІЙ НА ПАНДЕМІЮ COVID-19

Аврамчук В.В.

Гелетчук В.В.

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Антонова А.О., канд. техн. наук, доцент

Ключові слова: пандемія, COVID-19, криза, вплив, авіакомпанія, тощо.

Пандемія COVID-19 спричинила безпрецедентну кризу для авіакомпаній світу. Уряди по всьому світу мають накладати обмежувальні заходи щоб запобігти подальшому швидкому поширенню хвороби.

Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA) підкреслює, що в результаті кризи доходи авіакомпаній скоротилися на 314 мільярдів доларів США в 2020 році, що є 55-відсотковим зниженням порівняно з 2019 роком[1].

Незважаючи на зрозумілі спроби авіакомпаній мінімізувати збитки, ми спостерігаємо, як авіакомпанії беруть участь у всіх чотирьох типових стратегіях реагування [2].

Категорії стратегічного реагування на кризу:

1. Скорочення: заходи, спрямовані на істотне зменшення витрат
2. Наполегливість: заходи, спрямовані на збереження існуючого стану організації та її діяльності.
3. Інновація: стосується стратегічного оновлення організації під час кризи.
4. Вихід: стосується припинення діяльності організації.

Усі європейські авіакомпанії в значній мірі припинили свою діяльність в березні та квітні 2020 року. Це не дивно, враховуючи, що стратегія «скорочення» відображає суттєве зменшення витрат та мінімізацію збитків.

Таблиця 1.

Відповіді європейських авіакомпаній на COVID-19

Категорія	Відповідні висновки
1) Скорочення	Майже всі авіакомпанії оголосили про скорочення робочих місць та / або скорочення режиму роботи.
2) Наполегливість	✓ Ryanair (прагне сприяти цінновій конкуренції після кризи)
3) Інновація	✓ Lufthansa (LH Technik пропонує переробку вантажів) [3] ✓ Аерофлот (планує відкрити трансфери Європа-Азія)
4) Вихід	✓ Air Італія (припинила діяльність) ✓ AtlasGlobal Airlines (заявляє про банкрутство)
5) Резюме	Авіакомпанії повторно запроваджують рейси та / або збільшують розклади на літо 2021 року.

Групи великих мережових перевізників страждають від посиленої політизації, що обмежує їхню автономність у прийнятті рішень щодо маршрутів та розвитку хаба. Помітні втручання уряду (табл. 2) змінюють параметри конкуренції та змінюють перспективи успіху учасників ринку.

Таблиця 2.

Умови державної підтримки найбільших європейських авіакомпаній

Авіакомпанія	Ключові моменти / пояснення
EasyJet	Близько 660 млн. Євро виділено з фондів надзвичайних ситуацій
Air France-KLM (Пакет у розмірі 7 млрд. Євро)	Зменшення викидів вуглецю; припинення внутрішніх маршрутів
Lufthansa Group (Пакет у розмірі 9 млрд. Євро)	- Можлива відмова від майбутніх виплат дивідендів та обмеження зарплати вищого керівництва - Потрібні заходи щодо скорочення викидів вуглецю

Джерела даних: BBC, CNN, Forbes, Handelsblatt, Simpleflying, The Guardian.

Вони, з одного боку, посилюють ресурсні бази, але з іншого боку обмежують «поле для маневру» для прийняття стратегічних / оперативних рішень з управління авіакомпаніями.

Пандемія COVID-19 змінює європейську авіацію. Припинення урядом транскордонних поїздок навесні 2020 року призвело до того, що всі авіакомпанії почали масштабні заходи щодо скорочення. З розгортанням COVID і широким усвідомленням того, що повернення до попереднього життя буде за кілька місяців, а то й років, європейські авіакомпанії вдаються до різних реакцій, а також впроваджують інновації та виходять із стратегій, залучаючи уряди. В Європейському Союзі, ключовим принципом якого є чесна конкуренція, мандат полягає у забезпеченні рівних конкурентних умов та забезпеченні їх виконання для авіакомпаній. Однак, як було детально описано, урядові пакети фінансової допомоги викликали підвищену неоднорідність, і це зашкодило б європейському бізнесу, пасажирам та платникам податків. Друга половина 2021 року стане вирішальною для формування ери європейської авіаційної промисловості після COVID-19 [5].

Список використаних джерел:

1. Dunn, G., 2020a. The story of the coronavirus impact on airlines in numbers. Flightglobal.com.
2. Reuters, 2020. UPDATE 1-Wizz Air expands in western Europe as crisis brings opportunities.
3. Horton, W., 2020. 7 Unusual Ways Aircraft Now Fly Cargo during Coronavirus Outbreak. Forbes, Editor's Pick, 1. April. Available from: forbes.com. (Accessed 25 May 2020).